

GRAU EN ANTROPOLOGIA SOCIAL I CULTURAL

101249. Anàlisi antropològica del món contemporani

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Anàlisi antropològica del món contemporani
Codi	101249
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	3er. Curs del Grau en Antropologia Social i Cultural
Horari	<i>(link a la pàgina web del centre o titulació)</i>
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Castellà

Professor/a de contacte

Nom professor/a Milagros Barruti Martínez de San Vicente

Departament Antropologia Social i Cultural

Universitat/Institució Facultat de Filosofia i Lletres-UAB

Despatx B9-237

Telèfon (*) 935813458

e-mail mila.barruti@uab.es

Horari d'atenció

2. Equip docent

Nom professor/a Milagros Barruti Martínez de San Vicente

Departament Antropologia Social i Cultural

Universitat/Institució Facultat de Filosofia i Lletres-UAB

Despatx B9-237

Telèfon (*) 935813458

e-mail mila.barruti@uab.es

Horari de tutories

(Afegeix tants camps com sigui necessari)

(*) camps optatius

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

Aquesta assignatura no té prerequisits

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Contextualització

Aquesta assignatura pretén una aplicació dels àmbits temàtics de l'antropologia i de disciplines afins, però des d'una perspectiva antropològica, a la comprensió de fenòmens i problemes socials contemporanis, emfasitzant les construccions socioculturals i la seva plasticitat tot enmarcant-les contextualment i temporalment a la nostra societat. Una part dels temes del programa poden variar d'un curs a l'altre segons l'interès per al desenvolupament dels objectius de l'assignatura.

Objectius formatius

L'alumne ha de ser capaç d'interessar-se críticament i entendre els fenòmens socioculturals del seu entorn i temps.

L'alumne ha de ser capaç d'emprar una perspectiva disciplinària per a interpretar i explicar els fenòmens i problemes socioculturals contemporanis.

L'alumne ha de ser capaç d'integrar fonts diverses no disciplinàries (premsa, narrativa, cinema,...) i interpretar-les des d'una perspectiva sociocultural mitjançant les teories disponibles.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	A2. Identificar la variabilitat transcultural dels sistemes socioculturals i la teoria antropològica sobre aquests àmbits.
Resultats d'aprenentatge	L'estudiant és capaç de reconèixer i comprendre la teoria i la variabilitat transcultural en els àmbits de l'assignatura.
Competència	A4. Aprendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a font de coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
Resultats d'aprenentatge	L'estudiant sap avaluar amb sentit crític materials etnogràfics com a font de coneixement i com a models teòrics.
Competència	A6. Conèixer i comprendre els desenvolupaments disciplinaris recents i la vinculació de la teoria antropològica amb les disciplines socials afins en el seu devenir històric i en les tendències interdisciplinars actuals.
Resultats d'aprenentatge	L'estudiant sap comparar els enfocaments de disciplines socials afins davant objectes d'estudi compartits.
Competència	C3. Saber fer anàlisi antropològica de problemes socioculturals actuals.
Resultats de l'aprenentatge	L'estudiant és capaç d'aplicar el coneixement antropològic als problemes socioculturals actuals.
Competència	T5. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinar.
Resultats de l'aprenentatge	L'estudiant és capaç d'una escolta activa, de construir una argumentació coherent i fonamentada i valorar altres perspectives.
Competència	T4. Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats per al treball en equip: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per a incorporar-se a la resolució de problemes.
Resultats de l'aprenentatge	L'estudiant sap treballar en equip. L'estudiant es compromet i col·labora amb la resta de membres de l'equip. L'estudiant té capacitat per debatre i plantejar resolucions de problemes.

6.- Continguts de l'assignatura

1. Introducció. Debat teòric sobre els sistemes socials: corrents i perspectives principals.
2. Construcció social, problemes socials i representacions socials.
3. La condició juvenil: subcultures, contracultures, "tribus", estils i modes.
4. Models i valors: el cinema com a producte cultural.
5. Estat del Benestar i polítiques socials.
6. Prejudici, estigma i alterofòbia
7. Marginació, exclusió i pobresa.
8. Control social, desviació i delinqüència.
9. Les drogues des d'una perspectiva sociocultural.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

ACTIVITATS FORMATIVES	METODOLOGIA DOCENT
<ul style="list-style-type: none"> - Classes teòriques i debats dirigits - Lectura de textos i discussió en equip - Anàlisi de productes audiovisuals de contingut rellevant per l'assignatura - Redacció i presentació de treballs. Treball en equip - Estudi individual - Avaluació 	<ul style="list-style-type: none"> - Classes magistrals amb suport de TIC - Debats en el grup classe - Lectura comprensiva i discussió de textos - Visionat i discussió de documentals i pel·lícules. - Presentacions orals en grup - Recensions i assaigs sobre articles de premsa (en grup) a partir d'una guia per a la seva realització - Realització de esquemes, mapes conceptuals i resums. - Redacció d'un treball (individual o en grup) a partir d'una guia per a la seva realització.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Exposició classe magistral	30	L'estudiant és capaç de reconèixer i comprendre les teories desenvolupades.
Debats grup classe	10	L'estudiant té capacitat per debatre i plantejar interrogants i alternatives.
Visionat i discussió documentals	10	L'estudiant és capaç d'utilitzar el corpus teòric de forma crítica.

Supervisades

Tutories preparació treball escrit	5	L'estudiant sap treballar en equip. L'estudiant es compromet i col·labora amb la resta de membres de l'equip. L'estudiant és capaç d'utilitzar el corpus teòric de forma crítica.
Treballs individuals o en equip	20	L'estudiant és capaç d'exposar en forma narrativa els resultats de les seves anàlisis d'acord amb els cànons crítics de la disciplina. L'estudiant sap treballar en equip. Es compromet i col·labora amb la resta de membres de l'equip.

Autònomes

Lectures textos	35	L'estudiant sap avaluar amb sentit crític materials diversos com a font de coneixement i com a models teòrics. L'estudiant sap comparar els enfocaments de disciplines socials afins davant objectes d'estudi compartits.
Estudi Personal	40	L'estudiant és capaç de reconèixer i comprendre la teoria i els diversos enfocaments quant a fenòmens i problemes socials. L'estudiant té capacitat per a integrar aportacions i desenvolupaments de diferents disciplines en clau antropològica. L'estudiant té capacitat per a contextualitzar els fenòmens, socialment i històricament.

8.- Avaluació

(Indicar el tipus d'evidències d'aprenentatge que l'estudiant haurà de lliurar, el seu pes en la qualificació final, els criteris d'avaluació, la definició de "no presentat", el procediment de revisió de les proves, el tractament d'eventuals casos particulars, etc.)

Mòdul 1. Lliurament d'un treball realitzat individualment o en grup, segons el nombre d'estudiants matriculats, sobre un dels temes del programa: 40 %.

Mòdul 2. Presentació oral, en grup, sobre un tema del programa a partir de fonts escrites no disciplinars, documentals o pel·lícules: 20 %.

Mòdul 3. Lliurament d'un treball realitzat individualment o en grup sobre un tema del programa a partir d'articles de premsa: 20%.

Mòdul 4. Assistència i participació en els debats: 20%

Es considerarà **No presentat** qui no completi el mòdul 1 i un dels mòduls 2 o 3.

L'assistència serà **obligatòria** els dies assenyalats com a debat del grup classe i les sessions de presentació oral en grup.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Treball final (individual o en grup)	50	L'estudiant és capaç d'exposar en forma narrativa els resultats de les seves anàlisis d'acord amb els canons crítics de la disciplina. L'estudiant té capacitat per integrar aportacions i desenvolupaments de diferents disciplines en clau antropològica. L'estudiant sap treballar en equip. Es compromet i col.labora amb la resta de membres de l'equip.
Participació en els debats i en les presentacions orals.	20	L'estudiant és capaç d'utilitzar el corpus teòric de forma crítica. L'estudiant té capacitat per debatre i plantejar interrogants i alternatives.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Treball individual o en grup (articles de premsa)	30	<p>L'estudiant sap avaluar amb sentit crític materials diversos com a font de coneixement i com a models teòrics.</p> <p>L'estudiant sap comparar els enfocaments de disciplines socials afins davant objectes d'estudi compartits.</p> <p>L'estudiant sap treballar en equip.</p>

9- Bibliografia i enllaços web

Bibliografia. Lectures obligatòries

Dossier de lectures realitzat amb fragments literals de literatura teòrica, a tall d'apunts i material de discussió, seleccionats i ordenats pel docent i que serà lliurat a començament de curs en format pdf (campus virtual).

Bibliografia general

Adelantado J., coord. (2000) *Cambios en el estado del bienestar*. Barcelona, Icaria.

Allport GW. (1977 [1954]) *La naturaleza del prejuicio*. Buenos Aires, EUDEBA.

Álvarez-Uría F., comp. (1992) *Marginación e inserción*. Madrid, Endymión.

Appadurai A. (2007 [2006]) *El rechazo de las minorías*. Barcelona, Tusquets.

Ariès P, Duby G., dirs. (1989 [1987]) *Historia de la vida privada. De la Primera Guerra Mundial a nuestros días*. Madrid, Taurus.

Balandier G. (1989 [1987]) *El desorden*. Barcelona, GEDISA.

Bauman Z. (2000 [1998]) *Trabajo, consumismo y nuevos pobres*. Barcelona, Gedisa.

Bauman Z. (2005 [2004]) *Vidas desperdiciadas. La modernidad y sus parias*. Barcelona, Paidós.

Bauman Z. (2003 [2000]) *Modernidad líquida*. Buenos Aires, FCE.

Beck U. (1998 [1986]) *La sociedad del riesgo. Hacia una nueva modernidad*. Barcelona, Paidós.

Becker HS. (1971 [1963]) *Los extraños. Sociología de la desviación*. Buenos Aires, Tiempo Contemporáneo.

Béjar H. (2001) *El mal samaritano. El altruismo en tiempos del escepticismo*. Barcelona, Anagrama.

Bergalli R., coord. (2003) *Sistema penal y problemas sociales*. Valencia, Tirant lo Blanch.

Berger PL, Luckmann T. (1984 [1966]) *La construcción social de la realidad*. Buenos Aires, Amorrortu.

Boltanski L, Chiapello E. (2002 [1999]) *El nuevo espíritu del capitalismo*. Madrid, Akal.

- Bourdieu P. ((2008 [1980] *El sentido práctico*. Madrid, Siglo XXI.
- Bourdieu P., dir. (1999 [1993]) *La miseria del mundo*. Madrid, Akal.
- Cohen S. (1988 [1985]) *Visiones de control social*. Barcelona, PPU.
- Collier P. (2008 [2007]) *El club de la miseria*. Madrid, Turner.
- Coser L. (1978 [1974]) *Las instituciones voraces*. México, FCE.
- Costa J. (2002) *¡Vida mostrenca! Contracultura en el infierno postmoderno*. Barcelona, Ediciones de la Tempestad.
- Davis M. (2001 [1995]) *Más allá de Blade Runner. Control urbano: la ecología del miedo*. Barcelona, Virus.
- Debord G. (1990 [1988]) *Comentarios sobre la sociedad del espectáculo*. Barcelona, Anagrama.
- De Giorgi A. (2005 [2000]) *Tolerancia cero. Estrategias y prácticas de la sociedad de control*. Barcelona, Virus.
- Díaz A. (1998) *Hoja, pasta, polvo y roca. El consumo de los derivados de la coca*. Bellaterra, UAB.
- Edwards G, Arif A. (1981 [1981]) *Los problemas de la droga en el contexto sociocultural*. Ginebra, OMS.
- Elzo J, et al. (1999) *Jóvenes españoles 99*. Madrid, Fundación Santa María.
- Enzensberger HM. (2007 [2006]) *El perdedor radical. Ensayo sobre los hombres del terror*. Barcelona, Anagrama. (Imagen, terrorista)
- Escotado A. (1989) *Historia de las drogas*. Madrid, Alianza.
- Estébanez P., ed. (2002) *Exclusión social y salud*. Barcelona, Icaria.
- Feixa C. (1998) *De jóvenes, bandas y tribus*. Barcelona, Ariel.
- Feixa C. (2001) *Generació @. La joventut al segle XXI*. Barcelona, Generalitat de Catalunya, Observatori Catala de la Joventut, Col. Aportacions 12.
- Fernández Buey F. (2004) *Guía para una globalización alternativa. Otro mundo es posible*. Barcelona, Ediciones B.
- Garzón E. (2004) *Calamidades*. Barcelona, Gedisa.
- Gladwell M. (2001 [2000]) *La frontera del éxito*. Madrid, Espasa Hoy.
- Goffman E. (1982 [1963]) *Estigma*. Buenos Aires, Amorrortu.
- Goffman E. (1984 [1961]) *Internados. Ensayos sobre la situación de los enfermos mentales*. Buenos Aires, Amorrortu.
- González C, et al. (1989) *Repensar las drogas*. Barcelona, Igia.
- Greenfield R. (1979 [1967]) *El supermercado espiritual*. Barcelona, Anagrama.
- Grup Igia, ed. (2000) *Contextos, sujetos y drogas: un manual sobre drogodependencias*. Madrid, Fundación de Ayuda contra la Drogadicción.
- Gubern R. (2002) *Máscaras de ficción*. Barcelona, Anagrama.
- Heat J, Potter A. (2005 [2004]) *Rebelarse vende*. Madrid, Taurus.
- Huntington SP. (2001 [1996]) *El choque de civilizaciones y la reconfiguración del orden mundial*. Barcelona, Paidós.
- Judt T. (2010 [2010]) *Algo va mal*. Madrid, Taurus.

- Kaiero A., ed. (1994) *Valores y estilos de vida*. Bilbao, Universidad de Deusto.
- Klein N. (2001 [2000]) *NoLogo. El poder de las marcas*. Barcelona, Paidós.
- Lamo de Espinosa E. (1989) *Delitos sin víctima. Orden social y ambivalencia moral*. Madrid, Alianza.
- Larrauri E. (1991) *La herencia de la criminología crítica*. Madrid, Siglo XXI.
- Llamas R. (1998) *Teoría torcida. Prejuicios y discursos en torno a la "homosexualidad"*. Madrid, S.XXI.
- Maalouf A. (1999 [1998]) *Identidades asesinas*. Madrid, Alianza.
- Maalouf A. (2009 [2009]) *El desajuste del mundo*. Madrid, Alianza.
- Melossi D, Pavarini M. (1987 [1977]) *Cárcel y fábrica*. México, S. XXI.
- Merton RK. (1967 [1964]) Anomie, anomia e interacción social. Contextos de conducta desviada. En: Clinard MB., comp. (1967) *Anomia y conducta desviada*. Buenos Aires, Paidós, 210-226.
- Moreno L., ed. (2003) *Pobreza y Exclusión: la última red de protección social*. Madrid, CSIC-IESA.
- Navarro V. (2000) *Globalización económica, poder político y Estado del bienestar*. Barcelona, Ariel.
- O'Hare PA, et al. (1995 [1992]) *La reducción de los daños relacionados con las drogas*. Barcelona, Grup Igia.
- Navarro V., coord. (2003) *L'Estat del Benestar a Catalunya*. Barcelona, Diputació de Barcelona.
- Pitch T. (1980 [1975]) *Teoría de la desviación social*. México, Nueva Imagen.
- Popper KR. (1982 [1945]) *La sociedad abierta y sus enemigos*. Barcelona, Paidós
- Rifkin J. (2010 [2009]) *La civilización empática*. Barcelona, Paidós
- Ritzer G. (2000 [2000]) *El encanto de un mundo desencantado. Revolución en los medios de consumo*. Barcelona, Ariel.
- Romaní O. (1999) *Las drogas. Sueños y razones*. Barcelona, Ariel.
- Roszak T. (1984 [1968]) *El nacimiento de una contracultura*. Barcelona, Kairós.
- Sand S. (2005 [2004]) *El siglo XX en pantalla. Cien años a través del cine*. Barcelona, Crítica.
- San Román T. (1996) *Los muros de la separación. Ensayo sobre heterofobia y filantropía*. Bellaterra, UAB.
- San Román T., comp. (1986) *Entre la marginación y el racismo. Reflexiones sobre la vida de los gitanos*. Madrid, Alianza.
- Schutz A. (1974 [1962]) *El problema de la realidad social*. Buenos Aires, Amorrortu.
- Schutz A. (1974 [1964]) *Estudios sobre teoría social*. Buenos Aires, Amorrortu.
- Sen A. (2007 [2006]) *Identidad y violencia*. Buenos Aires, Katz
- Sennett R. (2000 [1998]) *La corrosión del carácter*. Barcelona, Anagrama.
- Sennett R. (2003 [2003]) *El respeto. Sobre la dignidad del hombre en un mundo de desigualdad*. Barcelona, Anagrama.
- Sontag S. (1981 [1977]) *La enfermedad y sus metáforas*. Barcelona, Muchnik.
- Szasz T. (1990 [1985]) *Droga y ritual*. México, FCE.
- Tezanos JF. (2001) *La sociedad dividida. Estructuras de clases y desigualdades en las sociedades tecnológicas*. Madrid, Editorial Biblioteca Nueva.

- Todorov T. (2003 [2003]) *El nuevo desorden mundial*. Barcelona, Península.
- Touraine A. (1997 [1997]) *¿Podemos vivir juntos? Iguales y diferentes*. Madrid, PPC.
- Touraine A. (2009 [2007]) *La mirada social*. Barcelona, Paidós.
- Verdú V. (2009) *El capitalismo funeral*. Barcelona, Anagrama.
- Vidal JM. (1996) *Mundialización: diez tesis y otros artículos*. Barcelona, Icaria.
- Wacquant L. (2001 [2000]) *Parias urbanos*. Buenos Aires, Manantial
- Wolfgang ME, Ferracuti F. (1982 [1967]) *Las subculturas de la violencia*. México, F.C.E.

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE